

Sygn. akt II UK 278/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku B. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 października 2013 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w B. na rzecz B. Z. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] uwzględnił apelację B. Z. i zmienił wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 18 stycznia 2012 r., zobowiązując Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w B. do podjęcia wypłaty jej emerytury od dnia 1 października 2011 r. i przekazując wniosek o wypłatę odsetek do rozpoznania organowi rentowemu. Sąd Apelacyjny powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 listopada 2012 r. (K 2/12, Dz.U. z 2012 r., poz. 1285).

Skarga kasacyjna organu ubezpieczeń społecznych, oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego przez niewłaściwą wykładnię art. 190

ust. 3 Konstytucji oraz na zarzucie obrazy przepisów postępowania – art. 316 § 1 k.p.c., obejmująca wyrok Sądu drugiej instancji w części dotyczącej wypłaty emerytury, zawierała wniosek o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania albo zmianę zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie zgodnie z zaskarżoną decyzją.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w praktyce, związanych z wpływem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego na stosunki prawne ukształtowane pod rządem przepisów uznanych za niezgodne z Konstytucją wówczas, gdy Trybunał nie określił daty utraty mocy obowiązującej przepisu. Zdaniem skarżącego, rozstrzygnięcia wymaga również zagadnienie, czy wyłączenie działania normy tylko w pewnym zakresie, do pewnej kategorii osób, czyli *de facto* pozostawienie jej w porządku prawnym, oznacza, że Trybunał swym orzeczeniem eliminuje tę normę od chwili wejścia jej w życie, czy też ustala jej niestosowanie na przyszłość, a więc czy sąd na podstawie art. 316 k.p.c., uwzględniając stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy uwzględnia utratę mocy obowiązującej kwestionowanych przepisów od ogłoszenia orzeczenia Trybunału, zgodnie z zasadą *lex retro non agit* wynikającą z art. 2 Konstytucji RP w związku z art. 3 k.c. W związku z tym, czy w świetle art. 316 k.p.c. za datę utraty mocy obowiązującej kwestionowanych przepisów we wskazanym zakresie należy uznać dzień 1 października 2011 r., czy dzień 22 listopada 2012 r. W ocenie skarżącego skarga kasacyjna jest ponadto oczywiście uzasadniona, gdyż uznanie przepisu przez Trybunał za niezgodny z Konstytucją wywołuje zawsze skutek prawny z dniem ogłoszenia wyroku – w odniesieniu do konkretnych postępowań – chyba że Trybunał odroczy termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczona wniosła o nieprzyjęcie jej do rozpoznania, a w razie nieuwzględnienia tego wniosku o jej oddalenie oraz o zwrot kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, powinien zatem wywieść i uzasadnić problem prawny w sposób zbliżony do tego, jaki przyjęty jest przy przedstawieniu zagadnienia prawnego przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.), przy czym o istotności przedstawionego zagadnienia może zdecydować tylko uzasadnienie przez wnoszącego skargę, że budzi wątpliwości dlatego, iż nie zostało rozstrzygnięte stanowczo w dotychczasowym orzecznictwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II PK 66/10, niepubl.). Takich okoliczności skarżący się nie wykazał. Jego wywód w tym względzie sprowadza się do powtarzania treści art. 190 § 3 Konstytucji i całkowicie pomija, że w dniu promulgacji lub w innym terminie określonym przez Trybunał, jego orzeczenie o niezgodności przepisu z Konstytucją wywołuje skutek z dniem wejścia w życie orzeczenia. Oznacza to bezwzględne i bezwarunkowe usunięcie przepisu wskazanego w orzeczeniu z porządku prawnego i wyłączenie go jako podstawy prawnej orzeczeń uwzględniających stany faktyczne nim regulowane (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2010 r., III UK 2/10, OSNP 2011 nr 21-22, poz. 278, z dnia 20 maja 2009 r., I CSK 379/8, OSNC 2009 nr 12, poz. 172, z dnia 7 maja 2009 r., III UK 96/08, niepubl., z dnia 29 listopada 2005 r., II PK 102/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 301, z dnia 23 stycznia 2007 r., III PK 96/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 61, z dnia 27 września 2002 r., II UKN 581/01, OSNAPiUS 2002 nr 23, poz. 581). Zastosowanie do nich aktu normatywnego, co do którego Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, stanowi podstawę wznowienia postępowania (art. 401¹ k.p.c.).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., którego sentencja została ogłoszona dnia 22 listopada 2012 r. w Dz.U. z 2012 r., poz. 1285, stwierdzający niezgodność art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie

ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726) z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim przewidywał stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r. nie pozbawił mocy prawnej art. 103a powołanej ustawy. Przepis ten nadal obowiązuje, lecz w innym zakresie czasowym. Dotyczy emerytów, którzy przeszli na emeryturę przed dniem 8 stycznia 2009 r. oraz ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do świadczeń po dniu 1 stycznia 2011 r., wobec których stosuje się art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. nie ma zastosowania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 330/12, z dnia 25 kwietnia 2013 r., I UK 593/12 i z dnia 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12 – niepublikowane). W wyrokach dnia 7 marca 2013 r., I UK 519/12 i z dnia 25 kwietnia 2013 r., I UK 593/12, a także z dnia 29 maja 2013 r., I UK 621/12, Sąd Najwyższy, uwzględniając art. 190 ust. Konstytucji – bez zbędnego i naruszającego zasady ekonomii procesowej odesłania sprawy na drogę skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 401¹ k.p.c. – uchylił wyroki, w których zastosowano art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS i przekazał sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

W kontekście powołanego utrwalonego orzecznictwa skarga kasacyjna nie jest także oczywiście uzasadniona, a zwłaszcza, że równoczesne powołanie się przez skarżącego na oczywistą zasadność skargi nie wspiera wniosku o przyjęcie jej rozpoznania, jako opartego na wykluczających się przesłankach. Skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałyby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy.

Uwzględniając to, Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosków skargi kasacyjnej i orzekł jak sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.). O zwrocie kosztów orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. i § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności

adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

aw